

ABONY

Szerkesztőség:
II-ik kerület 460. házszám,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kül-
dendők.
Kéziratok vissza nem
adatnak.

Kiadóhivatal:
SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová
az előfizetési pénzek, a hu-
de ezek és ezeknek díjai,
valamint a felszólamiások
küldendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
2 korona. Egyes szám ára 16 fillér

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó-
hivatalhoz küldendők. Nyilttér scra 1 korona.

A földmunkások téli foglal- koztatása.

Abony, 1908. október 15.

A minden izében áldásos végrehajtási
novella felett már napirendre tértek a hite-
lezők és adósok egyaránt.

A gabona termés — melyet rendezett
gazdasági viszonyok mellett „elég jónak“
lehetett volna minősíteni — már régen be
van gyűjtve.

Sőt már csekély kivétellel a szüretnek
is vége van. A kárpátoktól az adriáig va-
lóságos hordó mizéria uralkodott. Ez meg-
magyaráz mindent . . .

Szóval: boldog a magyar!

A földes urak és kis gazdák többé-
vösbé meglegedetten zárhatják le az idei
eredményt, amelyet a befektetett tőke, a
kedvező időjárás és a szorgalmas munkás
kéz biztosított nekik.

Pihen a föld, a gép és pihenni tér a
kora tavasztól késő ősziig szakadatlanul dol-
gozó fáradt földmunkás is.

Neki nincs számolni valója.

Az ő munkájának eredménye eszten-
dőről-esztendőre ugyanaz marad: semmi!
Nem nagyhangú, népizgató kijelentés

ez. Távol van tőlem az osztály elleni izga-
tás célja.

Nem is a földesgazdákat akarom vádolni
e sorokban, de pozitív számokkal megvilá-
gítani, hogy a földmunkás a technika mai
előrehaladottsága idejében valósággal idő-
szaki gép: csak a földhöz van kötve, a-
mely azonban nemcsak hogy anyagi és az
ezzel együttjáró kulturális haladását nem
biztosítja, hanem még a legszükségesebb
táplálékot sem nyújtja neki.

Ime!

A földmunkás az év 365 napjából alig
dolgozhat többet 200 napnál. A megmara-
dó 165 napra 66 vásár- és ünnepnap és a
december, január, február hónapok esnek,
amely idő alatt allandó foglalkozása nincs.

A 200 napos munkaidő alatt egy (át-
lagos számítást véve) 3 tagú család összes
keresetének pénz és in natura maximuma
körülbelül 700 korona. Ha lakást, fűtést,
világítást, ruházkodást, adót és egyéb szük-
ségleteit fedezte, alig marad egy 3 tagú csa-
ládnak táplálkozásra több, napi 130—140
fillérnél.

Ezek után akinek csak némi fogalma
van az élelmiszerek árának mai állásáról, s
tudja azt is, hogy a földmunkás csak erre

az egy keresetforrásra kényszerül; az tisztán
lathatja azonnal, hogy az átlagos napi
130—140 fillér alig elég a legfeketébb ke-
nyérre.

Erkölcsei kötelesség tehát, hogy ezen
az állapoton változtassunk, hogy a földmun-
kások anyagi helyzetét javítani iparkodjunk.

Erre pedig csak két mód van: vagy
egész éven át foglalkoztatni a
földmunkásokat, vagy (aminek ne-
hézségét magam is belátom) felemelni
a munkabért úgy, hogy nehéz
munkája után legalább emberi
módon táplálkozhasson, nem is
szólva pénz vagy föld szerzésről.

Az első mód keresztül viteléről sokat,
sokszor foglalkoztak már. De mert olyanok
beszéltek róla, akik cselekedni már nem
akartak, vagy nem tudtak: eredmény nem
volt soha.

A földmunkások egy része nálunk is
szervezve van már, két szervezetben: „A
katholikus munkásegylet“- és a „Munkás-
képző“-ben.

Vegyék kezükbe ők az ügyet. Kérjék
és követeljék, hogy az illetékes körök jár-
janak közbe valamely gyár fölállítására ér-
dekében.

TÁRCA.

Fitos Pál önéletrajza.

(1827—1837-ig az abonyi ref. gyülekezet prédikátora, 1837-
től a nagykovácsi ref. főiskola tanára.)

— Az „Abony“ eredeti tárcája. —

Ismerteti: Györe János.)

Az 1848-iki szabadságharc mozgalmát a
nagykovácsi ref. főiskola növendékeit sem hagyta
érintetlenül. Szívökben fellebbogott a hazaszeretet
tüze s a fejlettebb tanulók fegyvert ragadva siet-
tek a háromszínű zászlók alá. A kisebb tanulókat,
kik otthon maradtak, Fitos Pál és Szil-
geti Wargha János tanárok tovább tanít-
gatták, mindaddig, míg csak a körülmények en-
gedtek. S a harci zaj elültével, mikor az iskola
újából megkezdte munkásságát, a nagykovácsi ref.

*) Benkó Imrénének a nagykovácsi ref. főgimn. 1907/8.
évi Értesítő-jében foglalt közleményei után.

egyháztanács még kettővel szaporította a tanárok
számát.

De ugyanekkor az abszolút kormány kiadta
az „Organisations Entwurf“-ot és elrendelte, hogy
minden középiskolának ennek a követelményei
szerint kell berendezkedni, vagyis egy 8 osztályú
teljes gimnáziumban 12 tanár alkalmazását kö-
vetelte.

A hazai ref. iskolák közül a nagykovácsi volt
a legelső, mely az 1851/2-ik tanévre iskoláját
újra szervezte 10 tanárral, kiknek sorában olyan
nagy nevekre akadunk, kik a nagykovácsi ref. fő-
iskolának minden időben dícsérvesei, nemzeti íro-
dalomunknak fűszereket: Szilgeti Wargha
János, Szász Karoly, Szilágyi Sán-
dor, Mentovich Ferenc és a legna-
gyobb Arany János, ki 1851—60-ig tanár-
kodott Nagykovácsón.

Ebben a híres tanári karban helyet foglalt
örösrünk érdemes szülője, Fitos Pál is,
ki tanulmányai befejeztével, előbb mint prédikátor
tiz évet töltött (1827—1837-ig) az abonyi ref.
gyülekezet szolgálatában. — Innét hívták meg a

nagykovácsi ref. főiskolába a bölcészettnek, törté-
netnek, latin- és görög irodalomnak tanárává.

A „Tanhatóság“, mely a bécsi es.
kir. közoktatásügyi miniszteriumnak pesti közegye-
lete volt, felhívta a dunamelléki ref. egyházkerület ak-
kori pü-pökét, Polgar Mihályt, hogy a nagykovácsi
teljes gimnáziumnak jóváhagyás vegett leterjesztett
egyháziilag megerősített 10 tanárára vonatkozólag:

„Keszitessen a nevezett tanárokkal maguk-
kal fejenként egy-egy saját nevük aláírásával és
pecsétjükkel megerősítendő életrajzot, mely-
ben soroltsassék elő: hol születtek, hany évesek,
micsoda vallásuk, nősök-e vagy nőtelenek, hol
kezdték és folytatták s végeztek be tanulásukat,
váltak-e külföldi egyetemeken s mennyi ideig,
micsoda nyelveket értnek és beszélnek stb.
mindenek felett pedig hol és mi-
nemü foglalkozásban töltötték
idejüket 1833 év martius 15-ik nap-
ja óta addig, míg Nagykovácsra
megajánolták. Mely utolsó pontnak
részleteire vonatkozó minden bizonyítvány meg-

Sirolin

Ezzel az elvágjat és a testünyt megoszón-
teli a köhögést, váladékot, éjjeli izrádást

Tüdőbetegségek, hurutok, számar- köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor
„Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájca)

„Roche“

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárak-
ban — Ára övegenként 4.— korona.

Addig is míg ez sikerül, keressenek módot, lehetőséget, hogy a földmunkások téli foglalkozást nyerjenek.

Tamtsák, szoktassák őket házi iparra, (kosárfonás stb. stb.) hogy az ország eme egyik legfontosabb tényezője más módon is gyarapíthassa keresetét, mint csupán a földműveléséből és terményeiből.

A legüdvösebb mindenképp között az volna, ha a kormány a külföld mintájára, a nagyobb agrár területeken, ipari központokat létesítene.

R. M.

Az összeírás tanulságaiból.

Mult héten fejezték be tanítóink azoknak a tanköteleseknek összeírását, akik a törvényes időpontig be nem iratkoztak. A nagy körültekintést igénylő fáradságos munkának eredménye lön egy esomó kitöltött összeírási-lap. Ez a több száza menő lap eklatáns módon bizonyítja, hogy hány meg hány szülő még ma sem tudja, minő kötelességei vannak az iskolával szemben. Nem tudják azt, hogy a mindennapi tanköteles gyermeket minden évben szeptember hó 10-ig, az ismétlő tankötelest pedig szeptember hó végeig beírni tartoznak. Sok szülő ismeri ugyan a törvénynek idevágó rendelkezéseit, de még sem iratja be gyermekét a mezei munkának teljes befejeztéig, azt hívén, hogy beiratlanul korlátlan hatalommal használhatja fel különösen ismétlő tanköteles gyermeket a mezei munkálatoknál és küldheti napszámba őket. Ebben a hívesben van valami természetesség is, meg igazság is. Természetesnek találjuk, ha a szülő, ott a hol lehet, felhasználja gyermekét a mezei munkáknál, avagy szegénysége miatt napszámba küldi, hogy keresményével némileg könnyítsen a nehéz megélhetésén. Ezt még értjük. De semmi sem menti fel a szülőt a magaidejében való beiratás kötelezettsége alól, mert ezt a törvény írja elő s a törvény előtt pedig mindenkinek meg kell hajolnia még akkor is, ha az a szülő rendelkezési jogába ütközik. Éppenséggel nem értjük, hogy micsoda borzasztó dolgot találnak a beiratásban. Mi úgy tudjuk, hogy a beiratás csak egy forma, amellyel a szülő kiszolgáltatja gyermekét az iskolának; hogy aztán járhat-e a gyermek rendszeres iskolába, avagy sem, azt mindig a fennforgó körülmények határozzák meg. Ilyen körülmény sok lehet, de azok közül csak az vehető figyelembe, amely kellőleg indokolva van. Indokolt körülmény például az ismétlő tankötelesekre nézve, a szorgos és összetartó mezei munk-

ka. Ez esetben úgy a tanügyi hatóság, mint a tanítószék méltányosan szokott eljárni, amidőn indokolt kérésre, a tankötelest bizonyos időre felmenti az iskola látogatása alól. Tekintettel azonban népünk foglalkozására, helyesnek találnók, ha az ismétlőiskola tanéve, azaz az ismétlő tankötelesek rendszeres iskolabajjárása november hó elején venné kezdetét, mert így a tömeges mulasztás elkerülésével egyöntetűbb, hézagtalanebb munkát végeztet a tanító az akkorra már beiskolázott összes növendékekkel.

A mindennapi tankötelesek beiratására nézve nem sok panasz lehet, noha itt is fordult elő mulasztás, de nem oly nagy mértékben, mint az ismétlőiskolaé. Ezek majdnem mind a he nem iratkozott tankötelesek lapjára kerültek. Következésképpen lesz a tömeges megidőzés, faggatás, igazolás, feddés, esetleg büntetés és kényszerbeiratás. Mily szépen, simán menne minden, ha a szülők a törvényesen előírt beiratási időt évről-évre betartanák.

Másképpen állanak az akciók a tanyákon. A be nem iratkozott mindkét rendbeli tanköteleseknek egész légiója fedezetelt fel a külreszeken. Ezek szegények jobbadán csak papíron maradnak, mert iskolába beteregni őket nem lehet, mivelhogy a tanyákon — nincs iskola. A tanyai gyermekek közül némelyek a városi iskolákba járnak, akik bírják a gyaloglást és amikor az időjárás megengedi. Hogy a rendetlen iskolabajjárással mennyire hátráltatják a városi tanulók előmenetelét, annak taglalásába nem bocsájtkozunk, mert tudjuk, hogy ez az állapot úgysem fog sokáig tartani.

Mi tanultunk eleget az összeírásból, sőt még többet is, mint a mennyit papírra vetettünk. Legyen szabad hinnünk, hogy a tisztelt szülők is (már tudniillik a kiket illet), tanultak sorainkból valamit. Megtanulhatták, hogy a tankötelesek beiratásának törvényes ideje a szeptember hónap. Megtanulhatták, hogy a tankötelesek be nem iratása, kellemtelen következményeket von maga után s a legnagyobb kárt maga a szegény gyermek szenvedti, ha iskolázatlanul nő fel.

Aki pedig sorainknak jó szándékát kétségbe vonja, az ugyan nem valami jóakarója lehet a népnek, sem a népoktatásügynek.

Alf. S.

Pólya Pál.

Egy zárkozott, ember társaival meghasonlott lelek szált el a földről f. hó 16-án reggel, hogy számot adjon eltévesztett, vagy elvétett életeről melyben sem neki, mint embernek, sem másnak, a társadalomnak semmi öröme, sem ideális, sem realis haszna nem volt. . . .

hitelesített párban ezen magyar nyelven is szerkeszthető életrajz mellé csatolva egyszersmind fölterjesztendő.

A tanárok el is készítették 1851. nov. elején az önéletrajzokat, de a cs. kir. miniszterium ezzel még nem elégedett meg. 1853. májusában visszaküldte az önéletrajzokat s pótlást kívánt az irodalmi működésre és részletesebb beszámolást a szabadságharc idejéről. A tanárok 1853. júniusában alították ki életrajzaikhoz a kívánt pótlékokat.

Ezek az önéletrajzok ma az Országos Levéltárban őriztetnek a nagykőrösi ref. főiskolára vonatkozó más irásokkal egyetemben. Onnan közzölte ezeket a nagykőrösi ref. főiskola 1907/8. évi Értesítőjében — „Arany János és tanártársai önéletrajzai” cím alatt az iskola egyik buzgó munkása, nekem volt kedves tanárom, Benkó Imre, jól jegyezve meg róluk, hogy ezen önéletrajzok olvasásánál azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni a kort és azon szomorú időket, melyekben azok íródtak.

Bennünket abonyiakat kiváltképp városunk érdemes szülöttének, Fitos Pál tanárnak az önéletrajza érdekel, ki a következőket írta magáról:

Fitos Pál önéletrajza.

Én alul is megírt Fitos Pál születtem N.-Abony m. városban Pestvármegyében június 5-ikén 1789. évben, eszerint betöltvén életkorom 62-ik évét, most vagyok 63-ik évében. Követem és vallom a helvétiai hitvallást.

Nős vagyok. Legelső tanulásumat kezdtem

a n.-abonyi helv. hitv. nemzeti iskolában, folytattam a bölcészeti pályáig a n.-kőrösi felső tanodában, innen mentem a debreceni helv. hitv. főiskolába, a hol tanulási pályámat bevégeztem. 1816-ban a lelkészi hivatalra megkívántató tudományokból a vizsgálatot letettem, lelkésszé mint leendő n.-abonyi praedicator 1827-ben felszenteltem, mint ilyen a n.-abonyi helv. hitv. egyházban 10 évig szolgáltam. 1837-ben hívtam meg és fogadtam el a n.-kőrösi felsőbb iskolában a bölcészetnek és történetnek, a latin- és görög irodalomnak tanári hivatalát. — Ezen időtől fogva mind e mai napig ezen hivatalban szolgáltam. Külföldi egyetemeken nem voltam, hanem 1815-ben a bécsi Császári Királyi Egyetemet meglátogattam és itt különböző leckék hallgatásában felvet töltöttem; gradualva nem vagyok.

Értek és beszéltek magyarul, németül, latinul, franciául; értem a görög és héber nyelveket, de rajtuk beszélni nem tudok.

Készen nyilvanítom azt, hogy azon szakból, melynek tanítását elvállaltam, a vizsgálatot annak idejében, ha a Magas Kormány a tanárok megvizsgálására a Bizottmányt kinevezendi, ki fogom állani.

Különösen pedig az 1848. évnek mártiusa 15-ikétől fogva mindég és folyvást N.-Kőrösön laktam itt, akkor is, midőn szinte egy évig a felsőbb tudományok tanítása megszűnt, a kisebb tanulókat két osztályban tanítottam, mikép mindezeket N.-Kőrös város Nagyerdemű Tanácsának ide 7. alatt mellékelt hiteles bizonyítványa kétségkivülívé teszi.

Ez eddig töltött életemnek rövid rajza.

Pólya Pál magánzó, 85 éves korában meghalt. Ha e sivár, hosszú életet tekintenők, az ide tett pontban befejezhetnénk mindent, mit róla mondani lehet. Ámde mégsem egészen oly tartalmatlan volt élete, hogy a kronikásnak valami mondanivalója ne lehetne arról.

Midőn ezelőtt mintegy 42 évvel, az abonyi ref. egyház hívei megvontak tőle bizalmukat, melyre, mint nevelő atyja, ut. Dezső András abonyi ref. lelkész utódja méltán számíthatott s helyébe, mint ideiglenes lelkész helyébe mást és pedig ut. Szánthó Elek lelkéset választotta meg, elfordult az o rá nézve hűtlen hívektől s megkezdte csaknem hermetice elzárt életét; a világtól s annak zajától teljesen elzárkózott lakába, melyet e ak akkor hagyott el, ha adót kellett fizetnie, vagy valakit személyesen bevasárolnia, egy évben egyszer kétszer. Ezzel a világgal való érintkezéséről mindent megmondunk.

De mégis volt célja ennek a sivár életnek; egyetlen egy: a vagyon gyűjtés. A másik cél lelke volt: hogy azt a vagyonat vallása erősítőre, anyagi erejének gyarapítására nyújtsa.

Szep nagy nemes cél volt. El is érte. Az abszolut nyugalmon kívül minden bizonynyal a gondviselés is elősegítette, hogy hosszú életeljárának minél fényesebben megfelelhessen.

Mintegy 140000. koronát gyűjtött össze, melyből a készpénzt — 12000 koronán kívül, mit 20 éven keresztül gondviselőire, néhai Szandi Pál családjára hagyott — egészben a debreceni ref. egyetemre, a házat pedig a debreceni ref. tanító központotteretre hagyta.

Ide lent leszámolt. Emlékét a magyar református egyház történetében meg örököltette. Itt kitörölte már 40 éve. Oda lönt l az a mindenható dolga . . .

A magától számüzött héke térjen oda sirjához s virasszon örök alma fölött.

T.

MI UJSÁG?

— **Eljegyzés.** Maczo János kedves leányát Etelkát eljegyezte Benesik János m. kir. honvéd számvivő őrmester.

— **Csak egy virágszalat!** Hogy csak egy virágszalat adjunk a halottak koszorujából a halál jegyeseinek élete visszaváltására, — ezzel a jelszóval nagyszabású akció indul varmegyénkben és városunkban. Varmegyénk alispánja nemes szívtől indítatva maga vette kezébe a belügyminiszter által engedélyezett könyörödomány gyűjtést. A varmegye összes főszolgabíróit fölhevta közreműködésre. És ennek a buzgóságnak köszönhető, hogy meg a legkisebb falucsukában is megindul az egyesület gyűjtőtársolyaba a gyűjtés. A tarsolyok izléses kivitelűek, oldalukon ezzel a fölirattal: „Ada-

Írtam N.-Kőrösön, 1851. évnek November 9-ik napján.

Fitos Pál tanár. (P.H.)

A magyar korona-orozági császári s királyi Tanhatóság által 1853. május 10-iken 366 szám alatt a n.-kőrösi helv. hitvallású Egyháztanácsához leküldött cs. kir. magas miniszteri rendelet folytán az 1851-ben nov. 9-ikén kelt életrajzomhoz kiegészítéssel igaz lelekkel és egész őszinteséggel nyilvanítom, hogy a magyar forradalom előtt nyomtatásban két munkám adatott ki: az egyik azon beköszöntő beszéd, mellyel 1837-ben a n.-kőrösi professzori székbe beállottam; kijött 1837. Pesten Beimelnel — „Nagykőrösi Iskola Örömnünnepe” — cím alatt; másik azon gyászbeszéd, melyet a nagykőrösi temetőkerthben megásott sírnál néhai Saprintendus id. Bathori Gábor ur hideg tetemei felett elmondottam; kijött 1842. Ketskemetén Sziládynál — „Halotti Beszédék, melyek néhai fötiszteltetű id. Bathori Gábor urnak utolsó tisztességtelelekor N.-Kőrösön 1842-ik évi Téliutó 15-én tartattak” — ezim alatt. Az említett forradalom alatt pedig és azután is semmit nyomtatás alá sem hírlapokban, sem folyóiratokban, sem semmi ezim alatt se nem írtam, se ki nem adtam.

Kelt Nagy-Kőrösön, 1853-ik évnek Május 27-ikén.

Fitos Pál
a n.-kőrösi Felgymnasiumban
latin nyelv tanár.

kozunk a tüdőbetegeknek! Van egy nyílásuk az adomány befogadására. E hó 24-én indul meg a gyűjtés s célja mintegy száz szegénysorsú folyamódó tüdőbeteget azonnal sanatoriumba helyezni, ezenfelül új intézményeket, főleg dispansereket létesíteni a tüdőbetegeknek. Minden egyes ridikülben megszámlált összeget az egyesület hivatalos lapja külön nyugtázza. Örömmel írjuk, hogy az emberszeretettel nemcsak versenyben a mi vármegyénk és városunk előljár s nemeslelkű hölgyek a temetői gyűjtést is kezükbe vették. Városunkban a gyűjtést Richter Béláné urasszony elnöklété alatt egy lelkes bizottság végzi, amelynek névsorát legközelebb közölni fogjuk lapunkban. Hisszük, hogy városunk áldozatkész közönsége tekintélyes összeggel fog hozzájárulni a halál jegyeseinek megmentéséhez.

Halálozás. Súlyos veszteség érte Mőzes Imre megyei tiszviselőnkét. Édesatyja, M ő z e s S á n d o r, 1848/49-iki honvéd, f. hó 13-án, életének 84-ik, házasságának 54-ik évében Cegléden csendesen elhunyt. A nagy kort ért ősz honvéd élete végéig egészséges, életerős ember volt s miút érett kalászt hanyatlott le. Halálát három fia, egy leánya, het unokája s kiterjedt rokonság gyászolja. — Temetése csütörtökön délután volt közrészvét mellett, melyen Abonyból is többen vettek részt. Megható volt a ceglédi honvéd egyet 15 tagú küldöttségének megjelenése, a megrongyolított dicső forradalmi zászló alatt véve búcsút az elhunyt öreg bajtárstól — bizony a nem sokára bekövetkező — viszontlátásig. Harcolt a földért, melyen élt, nyugodjon benne csendesen és álmokban hazája szabadságáról, nemzete boldogulásáról csendes álmokat. . . A gyászoló család pedig fogadja bensőségteljes igaz részvétünk őszinte kifejezését.

Uj munkatárs. Mai vezéreikkünkkel egy új munkatársunkat mutatunk be olvasóinknak, kinek szociális érdekeinket alaposan tárgyozó cikke bizonyára általános érdeklődéssel fog találkozni olvasóink körében.

Lelkészfogadtatás. Sokáig emlékezetes marad az az imponans fogadtatás, melyben Jászkarajenő rk. hívei részesítették új plébánosukat, Kősa Józsefet. Már a vezsenyi állomásnál nagy közönség fogadta és hosszú kocsisor kísérte őt a paróchiára, melynek diadalkapuvá átalakított küszöbén czernyi közönség előtt a kezűr képviselőben dr. Kerégyártó L. köszöntötte meleg szavakkal. Meghatva köszönte meg e nem várt nagyzerű fogadtatást az új plébános, kit éltetve osztott szét a lelkes közönség.

Lelkész változások. Boldogult Varga József tápió-szent-mártoni plébános helyére a vaci püspök tudva levőleg tisz. Vértés Ágoston terényi plébánost helyezte át, ki a plébániát már el is loqlalta. Terényi plébánossá pedig tisz. Serényi (Branda) Béla félegyházi s. lelkeszt nevezte ki. Mindkét lelkeszt működött itt, mint s. lelkeszt s hozzájuk kedves emlékeink fűződnek, különösen az áldott jó lelkű tisz. Vértés Ágoston plébánoshoz, kit lelkünk igaz szeretettel üdvözlünk új plébániáján.

Művészet. Horkay Péter festő művész még mindig itt időzik körünkben s szép eredményeket ér el művészetével, több sikerült alkotásával. Jelenleg Király Ferenc kis leányát festi megiepő sikerrel. Van több tanítványa is, miután egy havi tanítás után már bár ki is sikerrel kezelheti az ecsetet.

Adomány. Szép példáját nyújtja a távol lakó abonyiaknak Herédy Joachim perjámosi n. kir. pénzügyi szemlész, midőn 10 koronát küldött hozzánk a róm. kath. szegény iskolás gyermekek felruházására. Ezen összeghez járultak a szakasz követendő tagjai: Herédy Joachim szemlész 5 kor., Tóth S. fővigyázó 1 kor. 50 fil., Turzsy Gy. fővigyázó 1 kor. 50 fil., Székely S., Béltékly F., Alexa J. és Farkas G. 50—50 fil. Az e célra szolgáló adományokhoz betétkönyvünkön helyeztük el, melyért fogadják a nemeslelkű adományozók hálás köszönetünket.

Boküldetett. Egy előkelő urnó felkeresere lovagias kötelességemnek tartom az alábbi felhaborító eset megtorlására felhívni az illetékes tényezők hathatós közbenjárását. — X. urnó f. hó 16-án délelőtt 11 órakor a „Zöldla-vendéglő“ során a piac felé sietett. A vendéglő kapuja táján balról szembejött vele Rékasi Gusztó esavargó cigány, aki rablási szándékból az urnó balkezeiben csüngő ridikült megragadta. Az urnó rákiáltott a támadóra, mire ez aljas szavakat hallatva kerekelt oldott. — Az urnó — nem akurván tisztességes nevét egy esavargóval említetni — panaszt nem tett. — Mután ez esetenem a legelső Abonyban,

az utcai közbiztonság nevében a tett s legszigorubb megbüntetését és az utcai kétes ekzsisztenciák megrendszabályozását kérjük és elvárjuk. Valóban elszomorító, hogy ilyen Rékasi Gusztó-féle firmák utcáinkon és a sarkokon éktelen vihogással, aljas szavakkal és jelekkel kompromittálják az arra elhaladó nőket. El a sarkokról és utcákról a közmorált megmételvező kétes ekzsisztenciákkal!

Edison színház. Kis Árpád, mozgófénykép színház tulajdonos, a ki külföldön gyarapította ez irányban technikai ismereteit, városunkba érkezett s tegnap este a színházban mutatta be híres produkcióit. E téren eddig látott vetítések jóval fölülműlják a magyar ember vállalatát melyet nem csak a tegnapi előadás, de számtalan elismerő levél, többek között a jászberényi Irgalmas nővérek írásbeli elismerése is bizonyít. Ajánljuk ezt szórakozni vágyó közönségünk figyelmébe, annyival is inkább, mert csak még ma este lesz látható.

Boritaladó elleni mozgalom. A Magyar Szőlősgazdak Orsz. Egyesülete egy nagy-szabású mozgalmat indított meg a boritaladó leszállítása tárgyában. E célból szerdán egy országos értekezlet tartatik Budapesten, melyen képviselve lesz az ország összes bortermelő vidéke. E mozgalomból Abony is ki kívánja venni részét és a mostani súlyos viszonyok folytán esatlakozni kíván az országos mozgalomhoz. Miből kifolyólag ma délután 4 órakor a r. kath. olvasókörben nagy értekezlet tartatik, melyre a bortermelők és más érdeklődők is szívesen látattak.

A Pesti Napló 60 éves jubileuma. Az életkor emelkedése az emberrel rendszerint az erők csökkenésével jár s nagyon ritkán fordul elő, hogy egy 60 éves ember még ifjúkori fürgeséggel, erejének teljével tudjon mozogni. Az ujságokról eddig ilyen tapasztalataink nem lehetnek, mert a Pesti Napló lesz az első ujság Magyarországon, mely január 1-én a 60-ik évfolyamot írhatja ki homlokára. De ez az ujság, melynek a gondviselés ily magas életkort adományozott, nem rokkant agastyán, hanem ereje teljében levő, viruló ifjú, mely büszkén hirdeti, hogy nemcsak kor szerint első az ujságok közt, hanem az előfizetők számával is az első helyet vívta ki magának. A magyar ujságiradalomnak ez a büszkesége, minden irányban való teljes függetlensége s ebből folyó bátor szokimondása, valamint érdekessége, jól értesültsége és változatos, bő tartalma folytán ma már a magyar olvasóközönség kedvenc olvasmánya s alig van város, vagy község az országban, a hová nem a Pesti Napló jár a legtöbb példányban. Abból az alkalomból, hogy a Pesti Napló most fogja megkezdeni 60-ik évfolyamát, újévkor egy rendkívüli ünnepi számot fog kiadni, mely valósággal szenzációja lesz a magyar ujságiradalomnak. E mellett azonban állandó előfizetőit karácsonyra az idén is mint minden évben, értékes disznóval fogják meglepni, melynek könyvkereskedelmi értéke egymaga felér a lap előfizetési árával. A „Festőművészet Remekei“ lesz a címe ennek a páratlanul fényes kiállítású díszalbumnak, mely a szépművészeti muzeum klasszikus festményeinek pompas kivitelű másolatait fogja tartalmazni, mindegyik egy-egy nagy mester világhírű alkotása. Az egész albumot művészi kötetben ingyen megkapja a Pesti Napló minden előfizetője, aki a kiadóhivatal feltételei értelmében előfizet. Mutatóványszámot és az albumra vonatkozó feltételeket kívánatra szívesen küld a Pesti Napló kiadóhivatala, Budapest, VI. Andrassy-ut 27.

Népfölkelők ellenőrzési szemléje f. hó 26-án, holnaphoz egy hétre reggel 8 órakor veszi kezdetét a városházánál, melyen minden népfölkelésre kötelezett egyen 200 koronáig terjedhető büntetés terhe alatt megjelenni köteles. Írásbeli jelentkezéshez az előjárásnál ingyen kapható jelentkezési lap.

Hirek a vidékről. Cegléden Vicok Lászlóné 61 éves asszony felakasztotta magát, de levágták és megmentették. Tette nek oka pillanatnyira elmezavar. — Fekete Pál fiatal félegyházi gazdalkodót a múlt héten egy jászszentlászlói tanyai bálon agyonverték. — Kecskeméten a Szarkásban szüreteltek Nagy József, Horváth Károly, Szojtyori Szabó Pál és egy ismeretlen legény. Este beborozva hazafelé indultak, közben azonban összevesztek, Horváth Károlyt agyonverték, Nagy József fejét pedig bezúzták és hasba szúrták. — Alpáron Kamasz János szőlőjét birói zár alá vették s a zárgondnok ifj. Biró István a termést hazakarta szállíttatni, közben kiért Kamasz s rövid szóváltás után Biró Istvánt kapával leütötte,

minek folytán másnap meghalt. — Félegyházán Rőzsa András fülöpjakabi tanyáján ennek 6 éves Sándor fia, míg apja távol volt, vadászfegyverrel játék közben agyonölte 4 éves Kálmán öcsesét. A gyermek azonnal meghalt.

Szerkesztői üzenetek.

K. J. Budapest. 1. A „Kossuth-szobor alap“-ja javára eddig 3.532.70 korona gyűlt össze közadakozásból. 2. Temeskőzy Gerzsonhoz, a szobor-bizottság elnökéhez. 3. A legesekélyebb összeget is köszönettel veszik.

N. S. Gratulálunk a sikerült kis novellához. Biz' Isten jobb, mint az új vegrehabítási novella. Legközelebb sorát ejtjük.

Országos Ujság. Cserepéldányt megkaptuk. Üdv!

A makacs meghülést

és köhögést gyorsan enyhíti a SCOTT-féle Emulzio.

A Scott-féle Emulzio

annyira lelemes izű, hogy azok, akik nem bírják el a közönséges csukamájolaj ízét, könnyen, sőt élvezettel táplálkoznak a

Scott-féle Emulzio

v a l.

Azonkívül a SCOTT-féle Emulzio sokkal jobb hatású az egészségre.

Egy eredeti üveg ára 2 kor 50 fil.

Kapható minden gyógytárban.

Értesítés.

Van szíves csém mindazon t. szülőket értesíteni, kik gyermekeiket a táncoktatásban részesíteni kívánják, hogy a tanctanításra az oklevelet és az engedélyt megkaptam, minélfogva f. hó 17-én a „Kath. Munkás-Egylet“-ben (színház mellett) a tanítást megkezdtém. Iratkozni még mindegy lehet este 7 órától kezdve a fent nevezett helyiségben, vagy napközben Galamb-utca 82. szám alatt. — A t. szülők szíves partfogását kerí

Holló Flóriáné
okl. tanctanító.

Hirdetmény.

Tisztelettel hozom tudomására a n. é. közönségnek, hogy **Abonyban, Jegyző-utca 22. szám alatt** mindenféle foglalkozást **közvetítő és cselédelhelyező intézetet** nyitottam.

Ehelyezek mindenféle cselédeket és más foglalkozású egyéneket, valamint ipafog segédeket is.

Amidőn a n. é. közönség szíves partfogásáért esedezem, kérem, hogy forduljanak hozzám bizalommal, mert a hatóság szigorú felügyelete alatt állok.

Abony, 1908. október 17.

Méri Jánosné
Gönczöl Mária.

Eladás.

Ujkécskén (Pestmegye) **Kasticher Ármín** vendéglősnél több ezer kéve idei vágású kitünően szarított, különösen tetőnek igen alkalmas **gyékény** olc 6 arban eladó.

Sallay Ignác-féle tanya haszonbérbe kiadó. Tudakozódni lehet **Gajzágó Irma tulajdonosnénál.**

**Szőlő-
oltvány-
nyokat**

szállít, fajliszta-
ságáért jótállva,

legdúsabb választékban a már évek óta első-
nek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep

tulajdonos: **Caspari Frigyes,
Medgyes 67. sz. (Nagyküküllő-megye.)**

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részé-
ből érkezett elismerő levelek, emellett minden
szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az
ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg
bizonyosságot szerezhetsz magának fenti szőlőtelep fel-
tétlen megbízhatóságáról. 2-20

Száraz tűzifa.

Apróra vágott bükkfának mmázsája 2 kor.
50 fillérért kapható **Molnár Bélánénál,**
Szelei-út.

KOVALD PÉTER és FIA

cs. és kir. szab. kelme- és szőrmefestő, vegytisztító és
gőzmosó-gyár

Budapest, VII. kerület, Szövetség-utca 37. szám

megbízói kényelmét szem előtt tartva elhatározta,
hogy minden tekintélyes vidéki városban képvise-
letet létesít és ez által módot nyújt a nagyérdemű
közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolási és
postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felke-
rhesse.

Abonyban Schwartz Zseni

vette át a képviseletét és a gyár rendes áráiban
vállalja az úri, női és gyermeköltönyök, diszítő-
es hurokszövetek, függönyök, kezimunkák, szőnye-
gek, eszike- és vegaruk, szőrmek, sbbiek vegytisz-
títását és festését.

Ugyszintén ágytollak tisztítását és fehér-
neműek mosását is.

A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogás-
talan munkáról és mindenkor megtanúsított aráról,
szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képví-
seletet és számos megbízást kér a

18-25

Kovald Péter és fia cég.

**Nyomdász tanulónak egy fiú fölvé-
tetik lapunk kiadóhivatalában.**

Páratlan és csodás hatású.

Hölgyek

részére nélkülözhetetlen!

Legjobb szépítő szer a

Földes-féle MARGIT ORÉME

Pár nap alatt biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrat-
kát (mitesszer) és minden más bőrbajt. Fejcsimítja a ráncokat és
— a bőrt fehérré, simává varácsolja, üdít és fiatalít. —

Ára: kis tégely 1 korona, nagy 2 korona.

KIVÁLÓ TOILETT-CIKKEK: Margit-helgybor 3 színben
120 korona, Margit-szappan 70 fillér, Margit-fogpép 1
— korona, Margit-arcviz 1 korona.

Kapható minden gyógyszerárban, droge-
riában és illatszerekkereskedésben.

Postán utánvétellel, vagy a
pénz előzetes beküldése
után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész **ARAD.**

Kapható: **Abonyban, LÁNG OSZKÁR** gyógytárában

Ovakodjunk utánzatoktól!

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlótárnak

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhara-cséplők,
tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr.
kapálók, szecskavágók, répavágók, kukorica-
morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes
acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

BOHN M. és TÁRSAI

NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA.

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e
szakmában Magyarországon-Ausztriában a

BOHN-féle TEGLAGYÁRAK

NAGYKIKINDÁN ÉS ZSOMBOLYÁN.

Alapított 1846. — Legelőkelőbb referenciák — Alapított 1846.

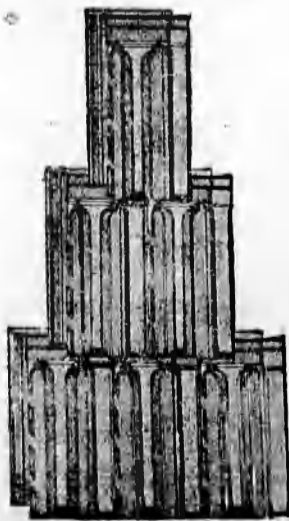
50 MILLIÓ ÉVI GYÁRTÁS

a cs. és kir. szab. BOHN-féle biztonsági átfedő cserepekből

WASOXYD természetes vörös színben vagy kátrányozva.

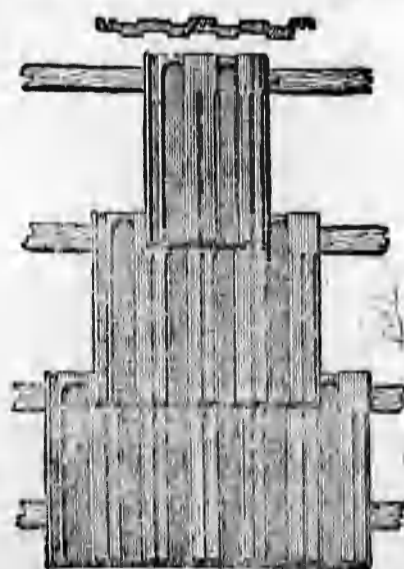
Gyártmányok: BOHN-féle szabadalmazott biztonsági átfedőcserepek. — Legelőkelőbb, legszebb tetőzet.

Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Nagykikindai gyártmány.
Bohn-féle szab. biztonsági átfedő-
cserep 272. szám

10-10

Zsombolyai gyártmány.
Szab. biztonsági préselt átfedő-
cserep 253. szám.